

Poznámky k užívání moravské vlajky

V tomto elaborátu jsou shrnuty některé materiály k tématu symboly Moravy a především k podobě moravské vlajky v období konce dvacátého a začátku jednadvacátého století.

PhDr. Ivan Štarha: Moravské barvy a moravská zemská vlajka. (Ročenka Moravského národního kongresu v letech 2002–2005, str. 825–825.)

Právní uznání moravského znaku se dočkali Moravané císařským rozhodnutím – privilegiem Fridricha III z 11. října 1462. Moravské zemské a stavovské orgány tedy užívaly zemský znak od tohoto data, avšak právního uznání znaku nastalo až 3. listopadu 1915. Pokud jde o **prapor, nebyl nikdy Moravě udělen**. Až do roku 1915 byly tedy moravskými zemskými barvami bílá, červená a modrá a od tohoto roku potom byly zemskými barvami žlutá, červená a modrá. Tyto barvy platily oficiálně do roku 1920, užívány však byly jen do roku 1918, kdy mladá Československá republika začala užívat tzv. legionářský znak.

Petr Holas: Česká a československá vlajka (<http://vexilologie.kvalitne.cz/Symboly.htm> – Historické symboly Českých zemí, Symboly Národní rady Československé a Československých legií, Československo 1918–1939, Čechy a Morava 1939–1945, Československo 1945–1992, Česká republika 1990–1992, Česká republika 1993.)

V materiálu, který pojednává o České a Československé vlajce je v kapitole „Historické symboly Českých zemí“ stručně popsán vývoj symbolů Českých zemí je zde zmínka o původní „přemyslovské“ tzv. plaménkové moravské orlici (doloženo jako znak města Znojma z roku 1272). Na Moravě se používala kolem roku 1848 žlutočervená bikolóra, kterou hájili spíše moravští Němci, zatím co Moravané dávali přednost bíločervenomodré trikolóře. Slezsko bylo reprezentováno bikolórou žlutočernou. Po vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava (roky 1939–1945) po mnoha peripetiích byla odmítnuta bíločervená bikolóra se zdůvodněním, že by se mohlo jednat o „povyšování“ Čech nad Moravou a o argument podobnosti s vlajkou polskou. Nakonec byl přijat návrh našeho heraldika Karla Schwarzenberga – vlajka v barvách z roku 1920 bíločervenomodré trikolóry. V zahraničí byla i nadále používaná bíločervená vlajka s modrým klínem, na stejnokrojích našich vojáků v zahraničí byl používán malý státní znak. **Zde byla opět opomenuta Morava a Slezsko**. Za protektorátu byl pak velký státní znak čtvercový štít se dvěma českými lvy a dvěma moravskými orlicemi. O Moravské vlajce není žádná zmínka za protektorátu a ani po roce 1945. Po osvobození je popsán malý a velký znak České republiky – rok 1993.

Stanovisko promoravských iniciativ, sdružených kolem tzv. Moravského kulatého stolu

Je zřejmé, že vlajka Moravy, nyní velmi rozšířená a masově užívaná, nemá naprosto jednoznačnou a výlučnou oporu v historických pramenech. Některé moravské organizace, sdružené v současné době kolem tzv. **Moravského kulatého stolu**, (Jde o Moravskou národní obec, Sdružení Monarchistů, Sdružení Morava nejsou Čechy, KS Moravských rytířů, Společnost pro Moravu a Slezsko, Moravský národní kongres, Moravský historický klub, Moravkoslezská akademie, Moravská národní rada, politická strana Moravané, Sdružení Mladí Moravané) **považují přesto za symbol Moravy vlajku se dvěma vodorovnými pruhy, dole červený a nad ním zlatý (žlutý), uprostřed v modrém poli vpravo hledící červenožlatě (žlutě) kostkovanou orlici se zlatou (žlutou) korunkou na hlavě.**

V současnosti se tedy užívá velmi rozšířená, nikým neuznaná a nepotvrzená, ale v podstatě přijatá mnoha lidmi i institucemi shora stručně popsaná moravská vlajka. Tato podoba moravské vlajky se stává symbolem sounáležitosti občanů k území Moravy, jejího duchovního a společenského života se zřetelným přínosem i dnešní evropské společnosti. O podpoře této vlajky svědčí i její stále se zvětšující se počty jejího vyvěšování na veřejných i soukromých budovách, především ve dnech státních svátků České republiky a nejrůznějších shromážděních, či slavnostních pochodech atd.

Mgr. Ondřej Hýsek, Mgr. Lukáš Hadwiger Zámečník, Mgr. Anna Hýsková: Morava – dějiny země uprostřed Evropy, rok vydání 2012. Návrh učebnice pro střední školy (víceletá gymnázia) a žáky druhého stupně ZŠ k obohacení studia. V této publikaci je mj. uvedená podoba moravské vlajky stručně citovaná výše.

Námítka, že výše popsaná vlajka je totožná s vlajkou měst Prahy nebo Českých Budějovic, je lehce vyvratitelná, protože tato města mají ve svých vlajkách sice stejné střídání barevných pruhů, avšak nemají žádný zemský znak. **Jsou to tedy naprosto jiné vlajky.** Podobné je to v případech vlajek Slovenska a Slovinska se zemskými znaky, které analogicky nemohou být vlajkou Ruska, neboť ta je bez zemského znaku i když střídání barevných pruhů je u těchto případů totožné.

Mgr. Pavel Fojtík (expert pro heraldiku a vexilologii): Písemné vyjádření k moravské vlajce, kde je citováno právo užívat vlajky dle zákona – výčet práva: stát, tj. Česká republika, jednotlivé kraje, jednotlivé obce a městské části. **(Poznámka: neodporuje tento výčet Ústavě ČR, která kraje nezná a proč naopak neobsahuje části České republiky citované v prambuli Ústavy – Čechy, Moravu a Slezsko?)** Jiné vlajky připouštěl zákon z roku 1936, kde byla uvedena i existence „tradiční moravské vlajky“. V té době už ale nebyla země Moravská, ale země Moravskoslezská, **(takže nejasnost?)**. Uvedený zákon přestal platit v roce 1960. Expert se dále vyjadřuje, že: „Vyvěšování historické ?? moravské vlajky, i když nemá oficiální statut je podle něj možné“.

Na uvedených příkladech se ukazuje, že **vexilologická a heraldická pravidla jsou značně vágní,** neboť se jimi neřídí ani státy.

Jaroslav Nesiba: **Vyjádření k určení a všeobecnému uznání symbolů země Moravy**

Kritika popsané moravské vlajky. Kritizuje se, že ústavní změna v roce 1920 změnila barvu šachování moravské orlice, čímž byla narušena právní a výtvarná kontinuita vývoje zemského znaku. Je také kritizována horizontální žluto-červená bikolora, která má původ v liechtensteinském znaku, přičemž tuto podobu vlajky protěžovali německy mluvící obyvatelé Moravy. Posvěcení této vlajky katolickým zemským představitelem vyvolává asociace o sepětí liechtensteinské znakové a vlajkové tradice s částí nábožensky orientovaného obyvatelstva. Odborně nepřijatelné a improvizující je umístění podoby zemského znaku do plochy zemské vlajky.

Wikipedie: Historie moravské vlajky

Na elektronickém portálu Wikipedie je možno dále na stránce „Historie moravské vlajky „ najít další podrobnosti – je zde 23 odkazů a 6 literárních pramenů. Pozoruhodná je zmínka o posledním?? oficiálním praporu Moravy v podobě žlutočerevenomodré trikolóry doplněné erbem.

V současné době se dále vyskytuje několik návrhů podoby moravské vlajky, které jsou svými autory velmi často razantním způsobem prosazovány jako „jedině správné“. Je dále pravda, že jeden autor návrhu podoby moravské vlajky podal svůj návrh jako průmyslový vzor.

Je zde jeden velmi **závažný a limitující fakt**, totiž, že v současné době neexistuje **volený celostátní, nebo zemský moravský orgán**, který by nově navrženou podobu moravské vlajky nezpochybnitelně uznal, ale ani jakýkoliv jiný návrh zamítl. Takže vzniká prostor pro **nikdy nekončící spory** o nejsprávnější moravskou vlajku i z titulu absence jednoznačného historického podkladu.

Doc. Ing. Jan Smejkal, CSc. v Brně 2012-11-12